

MIROVNA KONFERENCA VISI V ZRAKU; ITALIJA IN JAPONCI NEZADOVOLJNI.

Četvorica razpravlja o italijansko-jugoslovanskem sporu. Japonci groze, da odidejo. Lloyd George je odšel v London. Wilson poda izjavo morda še danes.

Pariz, 14. apr. — Veliki štirje razpravljajo danes o italijansko-jugoslovanskem vprašanju. Lloyd George je sinoči odšel v London in njegovo mesto je prevzel A. J. Balfour, angleški zunanji minister. Kakor poročajo, je Amerika pripravljena podpirati gospodarsko stališče Italije. Po današnjih vestih grozi revolucija v Italiji in zato se zastopniki trudijo najsomno, da se reši njihovo vprašanje čimprej mogoče.

Jugoslovansko-italijanski problem je velik in upravičeno se je bati, da sporazum ne pride tako hitro. Kar se tiče Reke, so tukajšnji Italijani in Jugoslavi enakega mnenja, da bo to pristajati najbrže proglašeno za neveljavno, ampak Reka je le en del velikega problema. Italijani zahtevajo dosti, toda gotovo je — in italijanski delegatje so sami prepričani — da vsega ne bodo dobili, kar zahtevajo. Vseled tega so Italijani bolj poparjeni in redkobesedni.

Včeraj je počila vest, da bo preds. Wilson še danes podal izjavo. Vest je povzročila senzacijo v Parizu in takoj je sledila druga vest, da se je konferenca razbila ali pa, je na robu razpada. Zadnja vest je bila hitro zanika v pariški "Beli hiši."

Čim se je poglobila ena senzacija, je prišla druga. Razneslo se je poročilo, da so japonski delegatje dobili navodilo iz Tokija, da naj takoj zapustijo Pariz, ako ne bo sprejeta točka o rasni enakopravnosti; poročilo seveda še ni potrjeno, toda razburljivo je dovolj. Točko o rasni enakopravnosti v ustavi lige narodov, za katero se toliko tepejo Japonci, je porazila Anglija na pritisk Avstralije. Hughes, avstralski ministrski predsednik, noče ničesar slišati o kompromisu z Japonci. Avstralija ima ostre zakone proti naseljevanju Japoncev in te zakone hoče obdržati za vsako ceno.

Na prošnjo Lloyda Georgea se je včeraj vršila izredna seja velike četvorice od šeste do polnočdevete ure zvečer. Kakor se sliši, so bile na tej seji odobrene vse točke mirovne pogodbe izvenjski točki, ki se tičejo Italije. Takoj po seji je George odšel v London, kjer ima važne opravke. Pričakuje se, da bo še te dni v parlamentu podal obširno poročilo o sklepih mirovne konference. Danes se govori, da bo prva mirovna pogodba predložena nemškemu delegatom 25. aprila, toda gotovega ni še nič.

Situacija na mirovni konferenci je še vedno kritična in čez noč lahko vse pade v vodo.

Včerajšnja vest Havasove agencije, da je Francija dobila stalno kontrolo nad nemškimi rudniki v Sarski dolini, je še dvomljiva. Fakt je, da velika četvorica ljubosumno skriva vse zaključke, ako sploh ima kakšne zaključke in to povzroča neprestane konfuzne govorce, ki dan za dnevom pobijajo druga druga. Stari sadiji tajne diplomacije!

London, 14. apr. — "Times" poroča, da bo morala Nemčija plačati skupne odškodnine 60 milijard dolarjev in doba plačevanja bo trajala 50 let.

Mirovna konferenca, pod senco boljše vizije sprejela poročilo delavske komisije.

Pariz, 14. apr. — Mirovni delegatje v polnem številu so zadnji petek sprejeli na plenarni seji poročilo komisije za mednarodno delavsko zakonodajstvo. Oblak boljše vizije je visel nad konferenco. Beseda "boljševizem"

sicer ni bila izgovorjena, toda nedvomno je vsakdo mislil nanjo, ko so govorniki razpravljali o mednarodnem delavskem vprašanju. Plenarna seja je bila vsekar aranžirana, da potolaži proletarijat. Delegatje, zavedajoči se, kaj se godi v Rusiji, Ogrski in Bavarski, kaj se lahko hitro zgodi v vsej Nemčiji in Nemški Avstriji, zavedajoči se, da je proletarijat v Italiji skrajno nezadovoljen, proletarijat v Angliji sovržen vladi in proletarijat v Franciji v zadnjih hipih potrpljenja, so uvideli, da je treba nekaj storiti. Poročilo delavske komisije z vsemi priporočili vred je bilo soglasno sprejeto.

Poročilo, ki seveda ne bo zadovoljilo radikalnih delavskih elementov, vsekakor beleži velik napredek v vsem, kar danes eksistira. Glavni zagovornik delavskega programa je bil Emil Vandervelde, voditelj socialistične stranke v Belgiji. Govoril je o njevitosti in brez ovinkov je povedal o mirovnem delegatom, da je vse njihovo delo zastoj, ako ne bodo vpoštevali interesov mednarodnega delavstva. Vandervelde je opozoril delegate na uničenje buržoazne politike v Rusiji; uničevanje se nadaljuje v Nemčiji in pojde proti zapadu, če ne bo protisredstev. Vandervelde je primerjal današnjo dobo z dobo velikega preseljevanja v srednjem veku, razlika je le, da se preseljevanje danes vrši od spodaj navzgor — nižji sloji plezajo na vrh in višji padajo na dno. Samo dve poti sta — je dejal odgovor — ruska pot ali angleška pot. Mirovna konferenca je izbrala angleško pot, počasno in prevladno, medtem ko vodi ruska pot skozi kaos in eksplozije. Po mnenju dr. Walterja Rathenaua pomeni sedanja svetovna revolucija konec predvojen dobe. Mirovna konferenca se ne zaveda tega in zato še vedno vporablja stare formule, vseled česar ima težave.

Delavska komisija priporoča v poročilu sledeče garancije mednarodnemu delavstvu:

Delavcem mora biti pripoznana pravica strokovne organizacije po vseh državah; otroško delo pred 14. letom se mora prepovedati; splošni osemurni delavnik v 44urni tedenski delavnik; odprava nočnega dela za ženske; vse delavnice morajo biti sanitarne; vporaba belega fosforja pri izdelovanju žveplenk se mora prepovedati; mezdre morajo biti povsod tako visoke, da se delavci lahko pošteno preživijo; ženske, ki opravljajo enaka dela, kakor moški, morajo prejemati enako plačilo; tujezemski delavci smejo imeti prost vstop v vsako državo in s svojimi družinami vred smejo imeti enake pravice kakor domači delavci. — Končno komisija priporoča, da se ustanovi v glavnem mestu lige narodov stalni mednarodni delavski biro, ki bo skrbel z drugimi merodajnimi faktorji vred, da se izvedejo omenjene reforme. Biro ima tudi oblast, da izpolnjuje pri generalnem tajniku lige narodov potrebne preiskave, tikačoe se delavskih razmer.

Nevarnost, da se konferenca razbije, še ni končana. Ako se to zgodi — kar je težko misliti — tedaj bodo evropski diplomatje gotovo obtožili Amerikance, da so oni krivi. Nazadnjaški politični krogi v Franciji in Italiji imajo posebno piko na Wilsona zaradi lige narodov in tožijo Ameriko, da so oni zavlekli konferenco z ligo in prinesli nesporazum, ker ne vpoštevajo njihovih

interesov. Točko o Monrovi dolžnosti smatrajo evropski krogi za golo sebičnost. Zadnje čase je prišel omahovati Lloyd George in zapuščati Wilsona. Slišal je glasove z doma, da se preveč žrtvuje za ameriške interese in da ne sme pozabiti, kaj je obljubil volilem pred jesenskimi volitvami, da bo namreč izpolnil v Nemčije vse, kar se bo dalo izpolniti. (Iz poročila P. S. Mowerja).

Turški guverner javno obešen v Carigradu.

Carigrad. — Kemal bej, bivši guverner v Diarbekru, ki je bil na pritisk zaveznikov obtožen in spoznan krivim, da je odgovoren za nasilne deportacije in pokol Armencev v okrožju Jozgad, je bil v soboto javno obešen na trgu Bajazid v Stambul. Obešanje je prisostvoval vojaški ugverner v Carigradu in več drugih oblastnikov. Bivši žandarmerijski poveljnik v Jozgadu je bil obsojen na 15 let trdnjavske ječe. Sodna obravnava proti povzročiteljem masakriranja Armencev je pričela zgodaj v februarju.

interesarov. Točko o Monrovi dolžnosti smatrajo evropski krogi za golo sebičnost. Zadnje čase je prišel omahovati Lloyd George in zapuščati Wilsona. Slišal je glasove z doma, da se preveč žrtvuje za ameriške interese in da ne sme pozabiti, kaj je obljubil volilem pred jesenskimi volitvami, da bo namreč izpolnil v Nemčije vse, kar se bo dalo izpolniti. (Iz poročila P. S. Mowerja).

SOVJET JE ZAVLAĐAL NA SAKSONSKEM.

Umoru vojnega ministra je sledila splošna revolta; krvavi boji v Duesseldorfu.

RUDARJI V RUHRU SE VRAČAJO NA DELO.

Kodanj, 14. apr. — Sovjetska republika je bila proklamirana na Saksoskem. Spartakoveci so okupirali poslopje vojnega ministrstva.

Preobrat na Saksoskem je prišel po večjih izgrelih in bojih v Draždanih in drugih mestih med delavci in Ebertovim vojaštvom. Spartakoveci so se združili tudi neodvisni socialisti in proglasili generalno stavko v premoških okoliših Zwickau in Lugan.

Nemiri so dosegli vrhunec v soboto, ko je vojni tajnik Neuring odredil pohabljenim vojakom prejšnjo podporo in jim rekel, da bodo odslej prejemali plačilo kot v mirnem času. Ranjeni so poslali deputata k Neuringu, da naj preklicae naredbo, toda Neuring ni hotel sprejeti deputacije. Nato so vojaki v večjem številu udri v prostore vojnega tajništva, prišli Neuringa in ga odvlekli na ulice, odkoder so ga vrgli v reko Labo. Ko je hotel splavati na breg, ga je nekdo ustrelil v glavo in truplo je utonilo.

Iz Berlina poročajo, da je Noske poslal sveže čete na Saksosko in v proglasil deželo v vojnem stanju.

Amsterdam, 14. apr. — Civilna vojna v Duesseldorfu je do zdaj tirjala 37 mrtvih in 110 ranjenih. Spartakoveci so včeraj ponovno napadli kolodvor, a bili so odbiti. V mestu je uvedeno obsedno stanje.

Rudarji v okrožju Ruhra so sprejeli ponudbo vlade, da dobe sedemurni delavnik in poročajo, da se vračajo na delo. 10,000 delavcev v Essenu se ima vrniti na delo še danes.

Angleške kolonije zahtevajo pet milijard.

Melbourne, Avstralija, 14. apr. — Tukaj se je izvedelo, da angleške kolonije zahtevajo pet milijard dolarjev vojne odškodnine od centralnih držav.

Ženske porotnice v Nemčiji.

Berlin. — Justični oddelek nemške vlade je predložil narodni skupščini v Weimaru načrt, po katerem naj ljudstvo voli porotnike v nižjih sodiščih; med porotniki smejo biti tudi ženske.

Skupščina je sprejela točko v ustavi, da nihče iz rodovine bivših dinastij v Nemčiji ne sme kandidirati za predsednika republike v prihodnjih petnajstih letih. Vlada je priporočila skupščini, da naj sprejme sedemurni delavnik za rudarje.

Turški guverner javno obešen v Carigradu.

Carigrad. — Kemal bej, bivši guverner v Diarbekru, ki je bil na pritisk zaveznikov obtožen in spoznan krivim, da je odgovoren za nasilne deportacije in pokol Armencev v okrožju Jozgad, je bil v soboto javno obešen na trgu Bajazid v Stambul. Obešanje je prisostvoval vojaški ugverner v Carigradu in več drugih oblastnikov. Bivši žandarmerijski poveljnik v Jozgadu je bil obsojen na 15 let trdnjavske ječe. Sodna obravnava proti povzročiteljem masakriranja Armencev je pričela zgodaj v februarju.

interesarov. Točko o Monrovi dolžnosti smatrajo evropski krogi za golo sebičnost. Zadnje čase je prišel omahovati Lloyd George in zapuščati Wilsona. Slišal je glasove z doma, da se preveč žrtvuje za ameriške interese in da ne sme pozabiti, kaj je obljubil volilem pred jesenskimi volitvami, da bo namreč izpolnil v Nemčije vse, kar se bo dalo izpolniti. (Iz poročila P. S. Mowerja).

KONVENCIJA DELAVSKE STRANKE.

Sprejeta je bila predloga, da gredo vsa važna vprašanja na splošno glasovanje.

Springfield, Ill. — Na konvenciji delavske stranke je prišlo do 2000 delegatov. Sprejeta sta bila program in izjava stranke in po drugem členu izjave je namen stranke združiti vse žene in moške v neodvisni politični akciji, ki verjamejo v politično, socialno in industrijalno demokracijo. Stranka se bo oficijelno imenovala Illinoiska delavska stranka. Izjava obstoji iz 24 členov. Stranko vodi osrednji državni odbor.

Državna delegacija obstoji iz enega zastopnika za okrajne organizacije in enega zastopnika na vsakih tisoč članov. Če deset ali več okrajnih organizacij zahteva, da gre važno vprašanje na splošno glasovanje, tedaj glasujejo o vprašanju vsi člani stranke v državi. Pri splošnem glasovanju ima tudi vsaka pridružena delavska strokovna organizacija po en glas. Članarina na leto znaša \$2.

Sprejetih je bilo več resolucij: Priznanje ruske sovjetske republike in odpoklice ameriških čet iz Rusije.

Priznanje svobode za Irsko in da ameriška mirovna komisija ne podpiše mirovne pogodbe, dokler Irski ni priznana neodvisnost.

Samoodločevanje za Indijo. Nova obravnava za T. J. Mooneyja in W. R. Billingsa, ki sta bila obsojena v San Franciscu.

Neka druga resolucija zahteva, da se odstavi glavni postar, ker je konzervativno nastopal proti delavstvu, svobodi govora in svobodnemu tisku.

Opozicija proti splošni vojaški delžnosti in veliki stalni armadi. Rezolucija z ozirom na Rusijo se glasi:

"Zahtevamo takojšnjo priznanje sovjetske vlade in da se ustanove prijateljski diplomatski in trgovski stiki z Rusijo tako kmalu, kot je mogoče."

Ko je bilo sklenjeno, da pošljejo resolucijo sovjetski vladi, je vprašal neki delegat, kako se bo to izvršilo. Vstal je delegat Duncan McDonald in pripomnil, da bo mogoče poslana po brezžičnem brzojavu. "Prav nič se ne brigamo, če bo brzojavka ujeta," je rekel McDonald, "ker hočemo, da ves svet izve, kakšno je naše stališče."

Duncan McDonald je govoril za podraževanje železnice. Dejal je, da so privatni železniški interesi zakrivali precej korupcije.

MOČ AMERIŠKE ARMADE JE PADLA POD 2,000,000 MOŽ.

Washington, D. C. — Demobilizacija je znižala ameriško armado pod 2,000,000 mož. Po poročilih, ki jih je prejel general March, kef generalnega štaba, je ameriška armada štela dne 8. aprila 1,989,506 mož. Od 11. novembra je odjadralo iz Francije proti domu 686,114 mož in do 8. aprila se je izkrcalo 605,772 vojakov. Iz armade je bilo odpuščenih 1,701,468 oficirjev in mož, ali 50% oficirjev in 46% mož.

Prostovoljcev se je do sedaj prijavilo za prekomorsko službo 7,961 in prvih tisoč mož odrine iz Fort Meada pred prvim majem. Po izjavi generala Marcha so zdravstvene razmere v okupacijski armadi zelo ugodne.

Dne 11. novembra, ko je bilo podpisano premirje, je ameriška držala 83.4 milj fronte. Po odstotkih je bila fronta omenjenega dne razdeljena takole: Francozi 55%, Američani 21%, Britje 18% in Belgijci 6%. Dne 10. oktobra so Američani držali 23% fronte.

MORILCA LOVE V GOROVJU.

Pueblo, Colo. — Meščanske patrulje iz Walsenburga, Pueblo in Rya love bandita, ki sta ustrelila E. C. Parksa iz Pueblo in William Hunterja iz Rya. Meščani sodijo, da se bandita skrivata v gorovju.

PRIPRAVE ZA "SUHE" DNI.

Kako bodo izvajali zakone prohibicije.

Washington, D. C. — Davčni urad je skoraj dokončal vse priprave za izvajanje prohibicije po prvem juliju. Združene države bodo razdeljene v pasove in 3,000 davčnih uslužbencev razdele po teh pasovih, da pazijo, da nihče ne krši prohibicijskih postav.

Po načrtih vežbajo še 800 nadzornikov, ki bodo razdeljeni po teh pasovih. Davčni uradniki izjavljajo, da bo ves aparat izdelan, še preden stopi prohibicija v veljavo.

Po detajlih v načrtu bodo posebne uslužbenec nastavili tam, kjer se je bati, da se ljudje ne bodo dosti brigali za prohibicijske postavbe. Posebno bodo pazili na one, ki bodo hoteli kuhati tihotapsko žganje. Pritegnena v službo bo tudi lokalna policija, da lovi tihotapee.

Do sedaj še ni bil storjen sklep, kaj naj se zgodi z opojno pijačo, ki jo imajo ljudje v kletih in skladiščih. V tem pogledu niso podvezeli še nobenega koraka davčni urad, justični departament in drugi kongresni odbori.

"Protisalska liga" priporoča, da se uvedejo hišne preiskave in zaplenijo opojne pijače. Zbornišni in senatni justični odsek pa menita, da hišna preiskava lahko vodi do inkvizitorskih metod.

Senator Wesley L. Jones iz Washingtona je dejal, s tem prav nič ne pridobimo, če uvedemo preiskave v privatnih hišah. Kjer se bo dogajalo, da izdelujejo opojne pijače za trg ali na nepostaven način, bo lahko prijeli krivce.

SKLADIŠČA KOT VINSKE KLETI.

Chicago, Ill. — Špekulacija nikdar ne počiva in išče nova pota, ki prinesejo profit. Prohibicija še ni uvedena in že so iznajdljivi ljudje pronašli, da se da tudi prohibicija izrabiti v kupcijske svrhe.

Posestniki velikih skladišč so spoznali, da mnogi ljudje nimajo denarja, da spravijo v njih opojne pijače, kadar pride prohibicija, čeprav imajo denar, da jih lahko kupijo. Za te ljudi nameravajo hraniti opojno pijačo v teh velikih skladiščih, ki navadno služijo za shrambo živilom. Vsakdo, ki ima denar, lahko kupi toliko vina in ga hrani v teh skladiščih, da mu bo po prvem juliju, ko pride splošna suša, zadostovalo za vse njegove žive dni. Prohibicija potrdi staro resnico, da jo bodo prohibicijo občutili delavci in drugi siromaki, ki nimajo denarja, da si napolnijo kleti z vinom.

Ernest Byfield, vodja Shermanovega hotela, je dejal, da vsaki dan prihajajo k njemu ljudje, ki bi radi kupili opojne pijače, pa ni bi svojih kleti, da jih hranijo v njih. Byfield je rekel, da se da to vprašanje rešiti na enostaven način. Kdor nima svoje kleti, naj kupi opojno pijačo in jo hrani v skladišču. On pozna nekega bogatega Čikažana, ki je kupil za \$5,000 opojne pijače in jo hrani v skladišču. Za ljudi, ki bodo na kupili opojno pijačo, ne bo postala nedeljska postava. Imeli bodo ključ od svojega skladišča in kadar jih bo žejalo, pojdejo po opojno pijačo. Delavci bodo lahko ob nedeljah in delavnikih pili vodo.

Edino upanje je še, da predsednik Wilson preklicae odredbo, ki prepoveduje po 1. juliju prodajati opojne pijače. Ali ta preklic bo le kratak odlok, kajti še pred enim letom stopi v veljavo dodatek k zvezni ustavi, če ga najvišje zvezno sodišče ne proglasi protiustavnim.

VRAME.

Dež, močni severovzhodni vetrovi. Solnčni vzhod 6.05 a. m. zahod 7.25 p. m.

BOJ ZA CENEJŠA STANOVANJA.

Davčni urad naj uvede preiskavo proti hišnim posestnikom.

New York, N. Y. Župan Hyman je pisмено priporočil davčnemu uradu, da uvede preiskavo proti profitarskim hišnim posestnikom, ki so brez vzroka podražili stanovanja. On priporoča, da se odbor sestavi iz dveh delavskih voditeljev, enega duhovna in enega advokata, ki naj preišče vse pritožbe.

Lakomni hišni posestniki so s podražanjem stanovanj še bolj povlačili budo siromakov. Če nočejo delavci prebivati pod milim nebom, morajo plačevati visoko stanarino, ki jim požre skoraj polovico njih zaslužka. Siromaki sloji že tako trpe, ker imajo živila visoko ceno. Vseled odukušne stanarine si morajo delavci pritrpati od svojih, da zadostae zahtevam lakomnih hišnih posestnikov.

Duhovni metodistiške episkopalne cerkve so obdržali konferenco, na kateri so izrekli obsodbo nad temi odukušni, ki izsesavajo najbolj siromašne sloje, da se jim množi bogastvo. Nekateri duhovni so dejali, da ti odukušni ustvarjajo nezadovoljnost in sejejo veter, ki prinese vihar, če se tem lakomnikom ne stopi na prste.

Kako odukuško nastopajo hišni posestniki, dokazuje pismo, ki ga je pisala mrs. Anna Meehi županu Hymanu. Meehlova prosi župana, da ji dovoli postaviti šotor na praznem mestnem stavbišču, ker ji je hišni posestnik podražil stanovanje za deset dolarjev na mesec. Poskušala je dobiti cenejša stanovanja, toda njen trud je bil zaman in tako ji ne preostaja drugega, kot da se s svojo družino nastani v šotoru, ki obstoji iz šestih članov.

In to ni posamezen slučaj, da je hišni posestnik podražil stanovanje kar za deset dolarjev na mesec. Takih slučajev je več. Kako bo preiskava končana, bo šele ljudstvo izvedelo, kako daleč sega lakomnost nekaterih hišnih posestnikov.

BLATO SMRDI DO NEBA.

Albany, N. Y. — Senator Geo. F. Thompson iz Niagare je pričel pred senatnim justičnim odsekom, da mu je Richard E. Burke iz New Yorka ponudil, če pomaga, da bo sprejeta Carson-Martinovala predloga, da postane lahko guverner in da bo za kampanjo pripravil \$500,000. Predloga je dovolila, da cestnoželezniške družbe povlačijo voznino.

Senator Thompson je izpovedal, kako je obojeval večkrat skupaj z bivšim guvernerjem Whitmanom v St. Regiejevem hotelu na njegovem povabilu. Bivši guverner mu je rekel, da mu je naročil Theobald Shonts, kef Interborough kompanije, da večkrat govori z njim.

Whitman mu je rekel, da napravi napako, če ne podpira Carson-Martinoval predloge, ker mu daje mogoče priliko, da postane guverner.

Po izpovedi senatorja Thompsona je Burke prišel k njemu v sobo v "Republikanskem klubu" v New Yorku in mu rekel: "George, če imam napačno glasilo in če imaš denar, lahko pojdeš domov."

Thompson mu je odgovoril: "Dick, ti veš, da sem pošten. Jaz nočem postati guverner in nikdar ne bom kandidat."

San Antonio, Tex. — Polkovnik C. D. Hartman poroča, da nadaljuje povoljni oz gradnjo skladišč ob mehiški meji. Za razne zgradbe ob meji je dovoljenih \$2,500,000.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (April 15-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

TOLAZBA IN NIČ DRUZEGA.

Težka je naloga, da človek stopi pred tiste, ki so se v današnji človeški družbi v boju za obstanek progrednili na najnižjo stopinjo.

Te dni je govoril Bourke Cockran, znamenit advokat in dober govornik, na neki misijonski postaji v New Yorku pred človeškimi podrtinami. Pripovedoval jim je, da je bil sam nekoč na robu propadu, kajti v žepu ni imel več kot 15c. Toda zaupal je vase in dvignil se je iz te nižine do stališča, ki ga zavzema danes v človeški družbi. Priporočal je navzočim človeškim podrtinam, naj ne zgube vere v sebe in se skušajo dvigniti iz človeških nižin, v katere so padli. Porabil je vso svojo govorniško umetnost, da napravi vtis na poslušalce.

Poslušalci so mu bili hvaležni za njegov hovor in nagradili so ga s ploskanjem, kajti njegove besede so bile tolažba tem zapuščenim ljudem, ki jih prezira človeška družba. Mogoče že dolgo niso slišali takih besed, že dolgo jim ni nihče tako prijazno govoril, ampak slišali so le besede, ki so jih zbadale do srca.

Ali v njih srcu so tudi dobro občutili, da so na dnu človeške družbe in da zanje ni več upanja, da izidejo iz močvirja, v katerega so jih pritirale razmere. Vsakdo izmed njih je že poskusil splezati iz brezdna, toda razmere so bile še vselej močnejše, da je padel zopet na dnu brez dna. Vprav njih ploskanje potrjuje, da so že napravili poskuse, da najdejo pot iz človeških nižin, ali razmere so povzročile, da zanje ni bilo izhoda na solnce.

Mogoče se je posrečilo enemu izmed tisoč, da je našel izhod iz človeških nižin na svetlobo. Ali kaj to pomeni za tisoče, ki žive v človeških nižinah? Bila je izjema, ki le potrjuje pravilo, da so tisoči obsojeni, da žive v človeških nižinah in umro v njih.

Cockranove besede so bile tolažilne za te siromake, katerim redkokdaj posije solnčni žarek v njih sree, razmer pa ne bodo spremenile, ki pehajo ljudi, dobre ljudi, ljudi z najboljšim srcem v človeške nižine. Te razmere ostanejo, dokler se človeške družbi nižine. Te razmere velika in vnebovpijoča krivica, če ne spremeni razmer v svojem družabnem sestavu, tako da ne bodo ljudje padali in umirali v človeških nižinah, da to, kar poznamo danes pod imenom "človeške nižine," izgine iz nje.

Dober zgled za političarje starih strank. — V Webster Grovesu, Mo., predmestju St. Louisa, se je odigral dogodek, ki je zelo priporočljiv političarjem starih strank v preudarek, ki imajo navado ob času volitev metati blato drug v drugega. Dva kandidata, kandidat za župana in kandidat za komisarja, sta odstopila od kandidature. "Vsi smo sosedje," je dejal eden kandidat, "jaz in mr. Adams sva se odločila, da odstopiva rajše od kandidature, kot da bi pripovedovala o drugih kandidatih neprijetne stvari." Posledica te izjave je bila, da so bili tisti izvoljeni brez vsake volilne bitke, ki so ostali kandidatje.

Do sedaj je bilo v navadi, da so se meščanski kandidatje pri volitvah obnašali prav sirovo v volilnem boju. Očitno so drug drugemu prav grde reči, ker niso imeli nobenega programa, na katerem so kandidirali. Izrazi "pretepač svoje žene," "konjski tat," "požigalec hlevov" so bili prav mili. Znani humorist Mark Twain prav lepo, humoristično in realno opisuje tako volilno bitko.

Ali političarji starih strank ne nastopajo le tako med sabo, ampak ravno tako obdelavajo kandidate mladih opozicijskih strank, ki kandidirajo na začrtanem programu. Le poslušati je treba, kadar so volitve in slišijo se o nasprotnih kandidatih take reči, da se mora človek čuditi, da kandidat že zdavne ne sedi za jetniškimi zidovjem.

Mesto da kandidatje obirajo drug drugega na prav umazan način, bi bilo bolj pametno, da razvijajo pred volilni program svoje stranke. Kandidatje bi ga mogoče še razvili, če bi ga stranka imela, ali križ je ta, da ni programa, in tako si pomagajo z obiranjem in obrekovanjem svojega nasprotnega kandidata. Pri takih govorih tudi ni treba imeti dosti znanja, ampak že zadostuje, če ima človek dobro umazan jezik.

Najboljša ribiška bajka je bila povedana v Bostonu. — Časniki so prinesli vest, da so ribiči na neki ribiški ladji, ki so lovili ribe za ribiški trust, zaslužili vsak po \$3.500 v zadnji ribiški sezoni.

Potovanje po Novi Gvineji.

Splošno je znano, da je še veliko krajev v Afriki, kateri so še popolnoma nepoznani in v katerih prebiva ljudstvo, o katerem razni raziskovalci malo ali pa še ne vedo. (Taki nepoznani kraji so tudi drugje.)

Med najbolj nepoznane kraje se gotovo mora prištevati Nova Gvineja.

Da je ta pokrajina tako malo poznana, posebno notranost te dežele, je vzrok zelo oteženo potovanje po teh krajih radi vsakovrstnih nevarnosti in nekaterih divjaških plemen, med katerimi se najdejo še ljudožrci.

Kolikor je znanega dosedaj o tej deželi, se domneva da je večja kot Francija in Nemčija skupaj. Gotovo, da ni še natančnega dognanega. Bogata je na vsakovrstnih rastlinah, živalih in nekaterih rudnikih. Podnebje je jako nezdruvo radi velikih močvirij in poleg tega v tukajšnji pokrajini skoro celo leto dežuje. Neprehodna močvirja zelo ovirajo prevažanje živil in drugih potrebščin. Narodi, kateri žive bolj v notranosti dežele, so zelo sovražni nam pram tujcem. Radi tega se je skoro vsakdo izogibal te pokrajine in le malokdo poskusil raziskati te divjine.

Nova Gvineja je v splošnem poznana Evropejcem skoro tristo let. Toda razni raziskovalci in trgovci so se jo izogibali in radi navedenih težkoč sploh niso hoteli prodreti v notranost dežele, ampak so ostali raje v bližini obale. Toda v zadnjih letih so se pa organizirale nekatere geografske družbe ter sklenile, da se odpravijo v notranost Nove Gvineje ne ozirajoč se na razne nevarnosti. Eni teh ekspedicij je načeloval angleški stotnik Rawling, ki je pri svojem potovanju odkril nekatere dosedaj še popolnoma nepoznane človeške plemena, izmed katerih eno se lahko še popolnoma prišteva pritlikavcem.

Njegov potopis je zelo zanimiv in v naslednjem je nekoliko izvelečkov iz njegovega obširnega potopisa.

Britska in nizozemska vlada mu je dala na razpolago zadostno število vojaštva in tudi denarja, da je lahko organiziral celo ekspedicijo. Imel je šest britskih častnikov, enega nizozemskega, 50 vojakov, in dvesta mož za prevažanje in prenašanje razne prtljage. Bili so vsi dobro utrjeni in navajeni raznih tamosnjih klimatičnih nevarnosti. Radi tega so vsi imeli dovolj poguma in se odpravili v notranost dežele, katera je do onega časa veljala še za nepristopno za vse Evropejce.

Toda kmalo je začela smrt redčiti njegovo četo in skoro z vsakim čonom, katerega so opazili na reki, so morali poslati od 20 do 30 mož nazaj, ker so bili vsi izčrpani in dobili so morali sveže moči. Od 400 mož ostalo je samo 11 mož do konca ekspedicije. Umrljivost je znašala 12%, in 83% je bilo popolnoma nezmožnih še za nadaljnjo opravila.

Ko je pred nekaj leti začela v notranje pokrajine neka pravljalna jahta so domačini napravili zelo kratek proces s posadko. Umorili so vse do zadnjega moža ter jih imeli za kosilo.

Radi tega je bila tudi ta ekspedicijska v nekakem strahu, da se mogoče tudi njim pripeti kaj takega. Toda ker je bila posadka dobro oborožena, se jim ni pripetila nobena nevarnost.

Sploh je v notranosti Nove Gvineje kanibalstvo zelo razširjeno. Kakor pripovedujejo, divjaki v notranosti Nove Gvineje navadno vsakega belokozca prej mučijo, predno ga umore. Koliko je na tem resnice, se ne ve.

Divjaki so vsi lepo zraščeni in celo telo je zelo lepo razvito.

So nekoliko večje postave kot povprečni Amerikanci ali Evropejci in čez prsa merijo okrog 2½ col več in mišice kakor tudi čuti so najpopolnejše razviti. Posebno se to opazi pri moških, dočim so ženske slabše in ne tako popolnoma razvite in poleg tega niso prav nobene lepote. Ženski spol je sploh pri teh narodih zelo zančevan in moški smatrajo ženske za sužnje. Ako kak moški ubije svojo ženo, ta umor sploh ne smatrajo za zločin, ampak kot za nekaj popolno naravnega. Tak slučaj se je pripetil, ko je bila ta ekspedicijska v onih krajih. Le s silo se ji je po-

srečilo, da so preprečili, da ni mož utopil svojo mlajšo ženo, pri katerem delu ga je podpirala njegova starejša žena. Pri tem naj bo omenjeno, da je pri teh narodih mnogoženstvo vpeljano v splošnem, in vsakemu moškemu je na prosto voljo dano, koliko žensk hoče imeti. In ako se navleka ene, jo navadno spravi iz sveta proti njeni volji.

Pijančevanje je zelo razširjeno pri teh narodih. Pijačo si pripravljajo iz neke vrste sladkorne palme. Podobna je nekoliko našemu pivu in ima zelo veliko alkohola. Kadar se napijejo te vrste pijače, so popolnoma podivjani. Njih divje kričanje odmeva po vseh gozdovih in pri tem streljajo s puščicami na vse strani.

Ko se pa strežijo se lahko s njimi obtuje in tudi sklene kupčije, namreč izmenjavo blaga za živež ali druge potrebščine, kake kože, rogove in druge stvari. Posebno radi imajo lepotiche in orožje. Omenjeni ekspedicijski se je posrečilo dobiti velik čoln, dolg od 50 do 60 čevljev. Izdelan je bil iz enega drevesa z najprimitivnejšim orodjem in domačini so morali najbrže delati na njem mesec, predno so ga izgotovili. Dobili so ga za en žepni nož in vesla za par ribjih trnkov.

Čez sedem dni je prišla ta ekspedicijska v dosedaj zelo malo znane kraje. Naleteli so na neko plemo, o katerem se dosedaj še ni veliko vedelo. Radi njih sovražnega postopanja napram belokozcem in sploh proti tujim narodom, se sploh nobeden ni upal v te pokrajine. Koliko je bilo na tem resnice, se ne ve natančno. Najbrže bo pretirano.

Neka posebnost je pri tem narodu, pozdravljanje. Ko je prišla ekspedicijska v njih kraje, so vsi v bližini bivačijo prišli na breg reke, zakrili polovico obraza z rokami ter pri tem pričeli tako jokati, da se je treslo celo njihovo telo, kot bi imeli najhujše krče. In to vsi brez razlike na spol.

V teh krajih je veliko pomanjkanje pravega živeža, vsaj za Evropejce. Ne dobi se nobene vrste divjačine razven neke vrste divje golobe. Domačini seveda uživajo vse, od kač do najnavadnejše žuželke ali bube.

Radi velikih skoro nepristopnih močvirjev in bujnega rastlinstva je bilo potovanje zelo oteženo. Poleg tega so se pričeli najeti nosači upirati, posebno kadar so prišli v bližini katerega gorovja.

Po dolgem in jako težavnem potovanju je prišla ekspedicijska v doslej popolnoma nepoznane kraje, kjer še ni bilo nobenega belokozca in odkrili so neke vrste popolnoma neznan človeško plemo. V primeri z drugimi so bili ti ljudje pravi pritlikavci.

Prednja straža, katero so poslali naprej radi večje varnosti, je dospela ravno v vnožje hribovja, katero se razteza paralelno z reko Kapare, ko je zapazila posebne vrste ljudi, ki so bili skriti v grmovju. Takoj je dala svarilen glas in načelnik ekspedicijske je menil da so zasledili katerega divjega marjasa, o katerih je slišal, da se nahajajo v teh krajih. Poslal je takoj večjo četo, da bi napravili lov na te živali in v duhu se je že veselil, da bo zopet enkrat po dolgem času imel svežo pečenko. Toda njegovo presenečenje je bilo veliko, ko se mu pripeljali dve osebi skoraj popolnoma gole in jako majhne postave. Stražniki so jima pobrali vse, kar se imelo na sebi, lok, puščice in še celo obleko, katere pa tak ni bilo veliko. Akoravno sta bile jako male postave, kljub temu sta se upirale kolikor sta se mogle. Načelnik te ekspedicijske je nekaj časa začudeno ogledoval, ker dosedaj še ni videl ljudi tako male postave. Nato jim je podal nazaj vse, kar so jima vzeli. Poleg tega jih je pa še obdaril z raznimi steklenimi kroglicami.

Odstranile so se z veliko hvaležnostjo. To je naredil iz tega vzroka, da bi lahko svojem poročilu dobre vesti o ekspedicijski, ker niso vedeli, kak je ta narod.

Čez nekaj dni so zopet vjeli z vzljaco dva pritlikaveca, katere so istotako obdarili in zopet dali prostost. To je toliko pomagalo, da je ekspedicijska dobila dovoljenje, da lahko obišče glavno naselbino tega naroda in da trži. Toda pred prihodom ekspedicijske v vas, so moški odstranili vse ženske in otroke. Ko se je ekspedicijska približevala vasi, je bilo menda razločno slišati vpitje in kričanje

žensk, katere so gnali globokeje v gozdove. Radi tega se nič ne veka so ženske.

Drugi gvinejski narodi imenujejo te pritlikavce "tapirosi", kateri ne razumejo nobenega drugega jezika kot svojega lastnega.

Moški ne presegajo velikosti od 4½ čevljev, toda zraščeni so so še dosti lepo. Polti bolj čokoladne barve, lasje so črne barve in nosijo zelo kratke. Nekateri si pustijo rasti brado, katero starejši barvajo rdeče. Večinoma vsi nosijo okrog vratu razna lepoticheja, kot n. pr. razne tičje in ribje kosti nabrane na vrveci. Njih stanovanja so boljše kot pri drugih divjih narodih.

To je edin pritlikavski narod poleg "Negrilos" in "Negritos", kateri še živi. Drugi so že vsi izumrli.

DOPISI.

Yale, Kans. — Še vedno se dobro spominjam, kako sem praznoval prvi maj. Leta 1890 sem delal na Tirolskem v Kufsteinu, kjer je nas bilo kakih dvajset delavcev iz vseh krajev. To mesto je bilo silno pobožno in razumno tudi nazadnjaško. Prepovedano je bilo čitati delavske liste in druge napredne liste. Delavci ni imel drugih pravic, kot, ako je bil telesno sposoben, da je moral obleči vojaško suknjo in biti tri leta brezpraven človek.

Približeval se je prvi maj l. 1890. Že en teden prej me je obiskal orožnik, ter mi strogo zahteval, da ne smemo proslaviti prvega maja, ampak da moramo delati. To sem precej povedal drugim tovarišem, pri katerih je bil pa tudi še orožnik. Toda kljub temu smo sklenili, da bomo dostojno praznovali ta dan, kot pravi proletarski praznik. Sklenili smo, da se zberemo na "Turnplatzu" ob štiri hpopolne.

Ko smo prišli določenega dne na določen prostor, je bilo tam samo pet orožnikov, ki so se sprehajali po trgu z nasajenimi bajoneti. Poleg tega je bila alarmirana še požarna bramba. Oboroženi so bili s sekirami. Toda kljub temu se mi nismo ustrašili teh čudnih vojakov, ampak pričeli smo se zbirati. Ko smo bili vsi zbrani, smo najprvo zapeli delavsko pesem, katero je pa tako razburila orožnike in požarno brambo, ker nismo peli cesarske pesmi, da so nas naskočili. Ker smo bili mi neoboroženi in se je z golimi irokami nemogoče boriti proti sekiram in bajonetom, smo se hitro razšli na vse strani. Vsi smo srečno zbežali ter odnesli pete, da ni bil nihče aretirani.

Take pravice smo imeli v razpadli Avstriji. Čas je že bil, da jo je vrag pocitral.

Frank Setina.

Springfield, Ill. — Poročano je že bilo v listih iz te naselbine, da smo zavednejši Slovenci v tej naselbini ustanovili podružnico JRZ. ali prejšnje SRZ. Ker se pa društva niso zavzela za to prekoristno akcijo ali organizacijo, nismo imeli pričakovane uspeha.

Takoj po ustanovitvi lokalne organizacije JRZ. smo šli tudi nabirati prostovoljne prispevke za milijonski sklad. Pot je bila trnjeva tudi v tej naselbini, ker smo še naleteli na nekatere rojake, ki prav nič radi ne slišajo ime "avstrijak", ali "monarhist".

Toda kljub temu smo nabrali \$77.00, katero vsoto smo poslali na gl. tajnika JRZ.

Ko bi bile delavske razmere nekoliko boljše kot so, bi gotovo nabrali večjo vsoto. Poleg tega je pa še draginja raznih življenskih potrebščin nezmožna.

Nekateri se že sedaj pripravljajo, da bodo odšli takoj po sklenjenem miru v -staro domovino. Vsakomur je že znano, da so rojaki v stari domovini bojujejo za pravo svobodo proti vsakemu tujemu imperijalizmu za svobodno in pristo Jugoslavijo. Torej, kdor se bo povrnil iz te dežele v stari kraj, ga bodo rojaki takoj izpravevali, koliko je naredil za svobodo v starem kraju, koliko je žrtvoval. Kaj bode na to odgovorili? Radi tega je dolžnost vsakega rojaka da podpira JRZ., ker ta se bori za svobodno in pristo Jugoslavijo proti vsakemu tujemu imperijalizmu. Ono zasleduje iste cilje in načrte, kot rojaki v stari domovini. Pristopajte v to organizacijo, podpirajte jo, da da bo imelo več uspeha in ne poslušajte nasprotnikov, katerih edini

namen je da ostanejo naši rojaki v stari domovini še nadalje sužnji imperijalizma. Ti delajo to tajno, ker se očitno ne upajo priiti med ljudstvo s svojimi udanostnimi izjavami raznim tujim monarhom, katerih cilj je, da postanejo "kralji po božji milosti" pa proti ljudski in narodovi volji, naše stare domovine.

Pozivljam vse tukašnje Jugoslovane, da se udeležijo prihodnje mesečne seje lokalne organizacije JRZ. (SRZ.), katera se vrši prihodnjo soboto zvečer, t. j. 19. aprila t. l.

Jerry Urih, taj.

Ringo, Kans. — Ker mr. Frank Prelogarja zelo skrbi ime poročevalke prvega poročila glede nesreče, katera se je pripetila 8. februarja t. l. mu pojasnim, da se mu mogoče še osebno predstavim. Ponavljam vse stvari še enkrat se mi ne zdi več umestno, opominim le toliko k njegovemu poročilu, da, ako je slutil tako nevarnost, bi lahko telefonično pozval stražnike iz Girarda, Kans., ker ima telefon doma in poulične kare vozijo vsake pol ure iz Ringa do Girarda. Da je bil nesrečni John Lusker priključen pri vseh rojakih, kateri so ga le poznali, pričajo to mnogostevilni venci, katere so poklonili njegovi prijatelji in mnogostevilna udeležba pri njegovem pogrebu. Poznal je njega dobro kakor tudi njegovo sestro. Vedel je, da ni noben hudoben človek.

Z ozirom na celo afero, naj omenim poročilo, katero je prinesel časopis "The Pittsburgh Daily Headlight".

Prelogar is held for Trial
Only Two Witnesses Were Heard at Preliminary.

From Yesterday's Last Edition.
Girard, Kans., Feb. 20. — Frank Prelogar of Ringo was bound over to district court for trial on the charge of first degree murder at the conclusion of a preliminary hearing before Justice J. A. Smith. The hearing was held in the district courtroom because of the large number of spectators.

Prelogar bond was fixed at \$5,000 and he is arranging in the afternoon. This bond is the same size as that on which was held for the preliminary. Only two witnesses were put on the stand by the state and none by the defense.

Prelogar is charged with slaying John Lusker in Ringo the night of Sat. Feb. 8. Lusker and some companions were in a pool hall next door to the Prelogar home. Prelogar went to the hall and asked the men to keep quiet as their noise disturbed his sick wife, he said. An altercation ensued. Prelogar went into his home, got a gun and shot Lusker as he came out of the pool hall, and resumed the same quarrel.

S tem upam, da bo ustrezno njemu in vsem, ki čitajo zadnja poročila o tej nezgodi.

Poročevalka.

Wheatland, Pa. — V tukajšnji naselbini so delavske razmere bolj srednje. Neprostovoljnih početnic imamo že sedaj dosti in nekatere nam jih obljubujejo še več. Draginja raznih življenskih potrebščin pa vedno bolj narašča. Z eni mdolarjem se sedaj skoro ničesar več ne more kupiti. Po prvem juliju se pa še okrepljene pijače ne bo moglo več dobiti, ker bodo postale Združene države suhe. Nekateri pravijo, da so alkoholne pijače škodljive delavcem, toda moje mnenje je pa ravno nasprotno. Okrepljene so, ako se uživajo zmerno.

Kakor v drugih naselbinah, tako smo se tudi tukaj v tej naselbini pridružili kampanji za milijonski sklad in rojaka Frank Novak in Frank Špeh sta nabrala med tukašnjimi rojaki \$30.— Nabrano vsoto sta izročila tajniku SNPJ v sosednji naselbini, da jo pošlje na glavni urad SRZ. Vsa čast rojakom, kateri so priskočili na pomoč v tej kampanji istotako tudi rojakom, ki sta šla nabirati prostovoljne prispevke SRZ.

Poročevalce.

DRŽAVA JE DOBILA TOŽBO.

Columbia, So. Carolina. — J. O. Sandel, ki je tožil za \$50,000, češ, da mu je 2½-letni otrok umrl, ker so ga cepili s serumom proti legarju, je izgubil tožbo. Porotniki so izrekli, da dokazi ne potrjujejo, da je dete umrlo, ker so ga cepili s serumom. Sandel vloži priziv za novo obravnavo.

Ameriške vesti.

ŠTIRINAJST ARETIRANIH RADI UMORJENEGA ČUVAJA.

Chicago, Ill. — Umor nočnega čuvara Charles E. Bakerja je povzročil tako veliko senzacijo, da je policija pričela na debelo aretirati vse znane kriminalce. Potegnili jih je v zapor štirinajst. Seveda, če bo ta aretacija na debelo kaj pomagala, ostane odprto vprašanje. Ljudje ne pričakujejo dosti od nje. Take aretacije so bile že večkrat izvršene, zločincev pa le niso dobili. Osumljence so nekaj časa držali v zaporu, končno so jih pa ipzustili, ker jim niso mogli nič dokazati. In če policija ne dobi boljših dokazov kot jih ima do zdaj, bo morala osumljence izpustiti iz zapora.

Medtem, ko policija lovi morilce nočnega čuvara, ropajo avtomobilje na vseh koncih in krajih. Trije mladi bandite so širili strah in grozo po vsem mestu. Poslužili so se močne električne žarnice, s katero so oslepili žrtve, da ni mogla spoznati tolovajev, poleg so pa tudi samokresi igrali vlogo pri strahovanju žrtve. Njih prva žrtev je bil Mike Goldstein. Posvetili so mu z močno žarnico v oči, da ni nič videl, potem so mu pa vzeli diamantno iglo, vredno \$200, in \$30 v gotovini. Dejal je, da so bili žarki žarnice tako močni, da mu je bilo nemogoče videti roparje v obraz.

Druga žrtev je bil Max Weber, ki je na glasu, da je dober tekač. Ko se je ustavil avtomobil in so bandite skočili iz njega z žarnico, je Weber prišel teči. Dva strela sta ga podušila, da je najboljši, če se ustavi in počaka bandite. Toda premislil si je in tekel je dalje, dokler ni srečal prvega policaja, kateremu je povedal svoj doživljaj.

Tretja žrtev je bil Fred Roth, ki je tudi prišel teči, ko je videl, da so bandite ustavili avtomobil. Tolovaji so oddali nanj par strel, ki so pa Rotha spodbudili, da je še bolj tekel.

Bandite so imel več sreče z William O'Connellom. Pobrli so mu diamant za \$250 in \$20 v gotovini. Kmalu za njim so oropali James Lennona za \$11. Jack Ruz-

kuert je bil za njim na vrsti in dati jim je moral \$29, ko so ga ustavili pred njegovim domom.

Philip Phillips je bil oropan za \$10 v gotovini, uro in diamanten prstan, Charles Ivory pa za \$50 in uro.

ŠTIRI STO POLICAJEV PRESTAVLJENIH.

Chicago, Ill. — Policijski načelnik Garrity namerava napraviti velike spremembe v policijski sili, da "očisti" mesto kriminalcev. Prestavljenih bo okoli 400 policajev, med njimi kapitani in lajnanti. Take premešitve so delali tudi prejšnji policijski načelniki, kljub temu pa mesto ni bilo očistočeno hudodelcev.

V prihodnjih dneh pomnože tudi policijo za 242 mož. Vsa policijska sila v Chicagu šteje 4.700 mož. S civilnimi uslužbenci vred pa šteje 4.796 mož. Kljub temu se zločinci tako dobro počutijo, kakor da bi v Chicagu ne imeli policajev. To dokazuje, da so razmere take, da se ne moremo rešiti zločincev, pa če potrojimo policijsko silo. Proč z vzroki, ki ustvarjajo hudodelce, pa se bo število hudodelcev znižalo.

ROJAKI IZPOPOLNUJE SVOJO IZOBRAZBO.

New York, N. Y. — Iz urada za naturaliziranje inozemcev se poroča, da je zvezna vlada s posredovanjem okrajnih šolskih svetov ustanovila po vsej deželi rne odelke za inozemce, v katerih naj bi isti izpopolnili svojo izobrazbo ali katerim ni bila dana prilika, da bi se izobrazili, dobili zadostni pouk v različnih strokah.

Leta pozivlja vse nizozemce, naj pridno obiskujejo te šole, ter si na ta način širijo svoje obzorje, dobe zadosten pouk v vseh potrebnih stvareh in da izpopolnijo svojo izobrazbo. Te šole so proste za vsakogar in brez razlike narodnosti.

Da je izobrazba potrebna za vsakogar, o tem ni dvoma. Delavci potrebuje vedno več izobrazbe, rokodelci in farmeri. Od vsakogar se zahteva več znanja, brez razlike kakšno delo opravlja. Vse hiti z duhom časa naprej in temu se moramo tudi mi prilagoditi, da moremo tekmovati.

Kakor se potrebuje vedno več znanja z ozirom na delo, istotako se potrebuje več izobrazbe tudi na političnem polju. Čim bolj se bodo delavci izobraževali, tem bolj bodo lahko mislili s svojimi možgani in sami odločali v političnih vprašanjih, sami odločali o svoji bodočnosti, mesto da bi se dali voditi od njih razrednih sovražnikov. Radi tega je potreba, da delavci pazno zasledujejo vse politično gibanje in pri tem dobro premislijo vsak korak, katerega naredi na političnem polju. Toda pri tem je potreba izobrazbe in ta se dobi, ako zahajajo v šole in pazno zasledujejo vse, kar jim učitelji razlagajo. Prebirajo naj pazno časopise in premišljeno prevdario, kaj je dobrega za delavstvo in kaj je škodljivo. Star pregovor že pravi, da je treba čuti oba zvona, da se zve resnica.

Delavci-rojaki, zahajate v šole in izobražujete svoj duh. Nikdar vam ne bo žal za tiste ure, katere porabite v šoli. —

NEMIRI V TACOMI?

Tacoma, Wash. — Polcija je aretirala 12 oseb, ki so obtožene, da so hotele povzročiti nemire, 51 oseb je pa aretiranih in obtoženih, da so pobirale darove na javnih ulicah.

Policija je uvedla hišno preiskavo v glavnem stanu vojaškega in mornarskega sveta, ker se organizacija ni brigala za policijsko prepoved, ki je prepovedala članom sveta na določeni dan pobirati darove na ulicah. Ti darovi so bili namenjeni v podporo odpuščenim vojakom in mornarjem.

V soboto so priredili pohod po mestu brez organiziranega vodstva. Od vseh strani so vstopali v vrsto ljudi in med njimi tudi vojaki. Neki vojak, kateremu je bilo poznati na znamenjih njegove uniforme, da je služil v Franciji, je nesel veliko ameriško zastavo. V sprevedu je bilo še več manjših zastav.

ČUVAJ UBIT OD TOLOVAJEV.

Chicago, Ill. — Charles Baker, zaposlen kot nočni čuvaj pri Bisselovi pralnici, je bil okoli enajste ure zvečer ustreljen v srce po hudem boju z neznanimi tatovi. Čuvaj se je branil s ključem, ki ga je še mrtev ardn držal v roki.

Mrtvega čuvara je našel Edwin A. Muhger, advokat Bisselove tvrdke, ki ima svoj avtomobil v pralnici.

Muhger se je odpeljal s svojim avtomobilom ob devetih zvečer. Vrnul se je okoli 10:45 in ker ni mogel priklicati nočnega čuvara, je dobil nekega uslužbenca od Protective družbe, da odpre vrata. Ko sta vstopila, sta našla Bakerja ležati na hrbtu, ustreljenega v srce. Po sodbii advokata so tollovaji vstopili skozi zadnja vrata in so najbrž zbežali, ko slišali šum pri sprednjih vratih. Denarja ni bilo nič ukradenega in vsa znamenja govore, da se je nočni čuvaj postavil tollovajem krepko v bran.

RIBIČI STAVKAJO.

San Francisco, Cal. — V Kaliforniji je zastavkalo do deset tisoč ribičev, ker tržni komisar določa cene ribam na trgu in ker je prevelika razlika med cenami, po katerih plačujejo ribe ribičem in katere plačajo konzumenti trgovcem.

Če ribiči prodajo ribe po 10 do 14 centov funt, tedaj plačajo konzumentje ribe po 40 centov funt.

Ribiči priporočajo, da država ustanovi svoje trge, tako da pridejo ribiči v direktno zvezo s konzumentji in se odpravijo prekupovalci, ki imajo največji profit in nobene rizike.

DESETLETNI DEČEK SPOZNAN KRIVIM UMORA.

Chattanooga, Ten. — Porotniki so spoznali krivim desetletnega dečka Alfreda Hawkinsa, da je umoril svojega očina dr. G. A. Millerja, bogatega zobozdravnika. Obsojen je bil na deset let v polboljsvalno šolo. Porotniki so priporočili, da se deček pomilosti po petih letih, če se bo lepo obnašal.

BAZSTRELEBA DINAMITA.

Issaquah, Wash. — V smodnišnici Pacific Coal Coal kompanije je zvečer ob 9:55 eksplodirala toča dinamita, ki je zrušila poslopja okoli rudnika in povzročila, da so nekatere hiše v bližini ostale brez vrat in oken. Škoda znaša od \$5.000 do \$10.000. Ranjen ni nihče, vzrok razstrebe ni znan.

John Kerr ponočni čuvaj, je bil na svojem pohodu in je imel priti sniti na uro pri smodnišnici ob desetih zvečer. Ko se je bil približal smodnišnici, je opazil vžigalno hit, ki je prhala iskre od sebe. Nif je gorela hitro in ogenj se je bližal poslopju. Kerr se je ustrašil in je bežal proti 200 čevljev oddaljeni pisarni, do katere je dospel, ko je smodnišnica zletela v zrak.

Zdrobljene so bile šipe v 75 do 100 hišah in v kompanijskem hotelu, ki stoji blizu rudnika. V hotelu ni nihče prebival ob času eksplozije. Tramovje pri vходу v rudnik se je zrušilo. Za popravila bo treba nekaj dni, da bo mogoče zopet delati v rudniku.

V mestu Issaquah, ki je oddaljen šest milj od rudnika, so popokale šipe v 6 oknih državne banke, v trgovini Stewarda pa v lveh oknih.

Preiskava kaže, da eksplozija ni bila navadna nezgoda. Električni tok je bil ob času nezgode pretrgan daleč proč od smodnišnice. Sicer izjavlja, da kolikor je njemu znano, ni bil nihče zvečer v bližini rudnika. Svoje poho-de okoli rudnika je vršil ponavadi.

E. C. Ward, predsednik Pacific Coast Coal kompanije, je podal izjavo, da družba ni imela nobenih sporov s svojimi uslužbenci in da ga je eksplozija presenetila. Dejal je, da ne mara govoriti o vzrokih eksplozije, dokler ne prejme poročila od rudniškega vodstva o nezgodi.

S. H. Green, ravnatelj kompanijskih rudnikov, je potrdil poročilo kompanijskega predsednika in dodal, da so bili runiki pod vladnim nadzorstvom, odkar so Združene države stopile v vojno. Nikdar ni bilo nespornosti med uslužbenci in kompanijo.

Rudnik je bil preje lastnina Issaquah Coal Mining kompanije, korporacije, kateri je po imenu načeloval Alvo von Alvensleben, Nemec, ki je bil interniran kot sovražen inozemec. Denar za družbo je dal baje bivši kajzer. Kompanija je kmalu po izbruhu vojne bankrotirala in njena posest je bila v letu 1916 prodana na javni dražbi sedanjim posestnikom.

Na počitnicah.

Naša stotinja je bila za nekaj dni na "počitnicah" da milji za prvo vrsto zakopov. Seveda, počitnice so bile po vojaškem in ne po civilnem načinu. Jaz bi bil tudi brez počitnic izhajal in sem sforaj želel, da bi jih ne bilo. Kdo ti mi prišteval tako pridnost! —

Pregledovanje orožja smo imeli vsako jutro. Čim manjšo saržo je imel inspektor, tem alabeje je videl. To se pravi, da ni zlepa mogel videti, da se cev odznotraj sveti dovolj; tudi zareze v cevi niso bile nikdar po njegovem mnenju, ne po mojem — brez mišjih gnezd.

Neko jutro sem pogledal skozi cev "na eno oko" in se mi je zdelo da se sveti dovolj, da bi jo prodal za srebrno; vsedel sem se in pisal svoj dnevnik. Zvečer tega nisem mogel delati, ker nismo smeli imeti luči tako blizu sovražnika. Pregledovanje se je pričelo ob napovedani uri in vsi smo dali na razpolago in v presojo in oeno svojega telesno lepoto in orožje. Inspekcijo je vodil nadčetovalja in takoj se mi je zdelo, da bo med njegovim očesom in mojo cevko nesoglasje.

Stali smo vsi v "pozor" in nismo mogli dosti opaziti, kakšne čbraz je rezal pri drugih. Prihdeši do mena v prvi vrsti stojčega vojaka, je bilo prvo resno grajanje.

"Tako slabo se torej brigaj za svojo puško, ki je v teh časih tvoja najboljša tovaršica!" je v vojaškem tonu govoril med drugimi pripombami: "Zapiši njegovo ime!" je pripomnil še korporalu, ki je bil za njim. Ko sta prišla do mene, je bilo že več imen na listu. Pregledavši mojo puško od zunaj in odznotraj, je parkrat pogledal mene od velikanskih čevljev do pleše, potem pa zopet napol svoje bistro oko v cev "moje najboljšje tovaršice sedanosti" — pomolil cev meni pod nos in v moje prese-nečenje rekel: "Poglej skozi! —

Ali moreš videti skozi?" — Jaz sem pogledal in seveda videl zrak na nasprotnem koncu cevi, ker cev vendar ni bila polna šmira, vendar pa nisem nič odgovoril in on je naravno sklepal iz tega, da priznam obdolžitev. "Zapiši tudi njegovo ime!" je bil ukaz in pred se je vršil naprej po začetni ceremoniji.

Kar nas je uživalo čast, da smo bili zapisani na list izvoljenih, smo bili poslani v hrib sekati drva za naše kuharje. V gozdu smo se pričakali, kdo je boljši drvar in razsekavali podrti drevesa, ki so ležala po tleh. Vsa drevesa so bila razstreljena od pušk in topov, in drva smo nasekali z malim trudom. Ta dan je bil še najbolj dober počitnicam. Sklenili smo soglasno, da je to piknik naših počitnic; se vsedli in brili razne dovpite in izjavili, da je to najboljša vojna, kar smo jih bojevali mi.

Zvečer sem svojo "najboljšo tovaršico" položil poleg "postelje" in ji šepetal razna "sladka in ljubeznopolna" imena v cev, skozi katero se je kljub temi nekoliko videlo. Premišljeval sem pozno v noč, zakaj prostak bolje vidi skozi cev kot nadčetovalja... toda predno sem prišel do definitivnega zaglujčka, se mi je že sanjalo, da imamo inspekcijo pušk in da se strogi obraz nadčetovalje približuje moji puški — katere se še nisem niti dotaknil...

Frank S. Tauchar.

VLOMILCI SO ODNESLI \$3.400.

Chicago, Ill. — Vlomilci so ponoči vlomili v prostore tvrdke Benjamin & Nasatir in razstrelili blagajno s pravo vlomilsko spretnostjo. Odnegli so \$250 v gotovini, \$1.200 v čehih in blaga za \$2.000. Vitezi svedra so izvršili delo s tako spretnostjo, da jih niso slišali ljudje, ki spijo nad prodajalno.

Vloma niso opazili, dokler Harry Nasatir mlajši ni odprl prodajalne.

VABILO NA SLAVNOSTNO VESELICO

na katero se priredi ob priliki otvoritve

SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V HOMER CITY, PA. DNE 21. APRILA 1919.

Uljudno vabim vsa bližnja domača in sosedna društva kakor tudi vse slavno občinstvo domače in vse bližnje okolice, da se gotovo in v velikem številu vdeležite te naše slavnostne zabave. Nadalje želimo, da pridete vsi točno ob 12 uri opoldne na Homer City, da lahko potem skupno odkorakamo k novi DVORANI, kjer se bode vršila otvoritev Slov. Narod. Doma. Po otvoritvi in po končanih nagovorih bo ples in prosta zabava. Torej na noge bratje in sestre v vrste vsi! Pridite in se vdeležite te slavnosti, katere vam bode nedvomno ostala dolgo v spominu. Prebitek veselice je namenjen za stroške S. N. D. Igrala bode izvrstna Slovaška godba na pihala iz Grestona, Pa.

Vstopnina za moške je \$1.00. Ženske so proste vstopnine. Za točni in dobro postrežbo in za uzoren red bode skrbel veselilni odbor.

Torej ta dan vsi na plan. Pridite in se veselite znani, kličie Odbor.

JAMČENO ZDRAVILO.

Sv. Bernarda zdravilni čaj je povrnul zdravje mnogim ljudem katerim niti najboljši zdravniki niso mogli pomagati. To je pravo naravno zdravilo.

Sv. Bernarda zdravilni čaj ne vsebuje nobenih "ovir", ki bi vam zamožle škodovati, temveč le prava čista zdravilna zelišča in koreninice, katere so nabrane v raznih delih sveta. Ta čaj ima zelo prijeten okus in je zelo okusen ter je dober za vanege. Vsakdo ga ljubi in bolniki ga imenujejo čudovito zdravilo.

Ce se ne počutite dobro, ste bolni, ali če imate kakršne koli slabosti nerednosti v želodcu, jetrih, obstitih ali črevih, potem vživajte Sv. Bernarda čaj. Nihesar ni boljše. Poskusite ga. Nobene razlike ne dela kako dolgo ste bolni in koliko raznih drugih zdravil ste že poskusili. Sv. Bernarda čaj vam pomaga ali pa vas ne stane niti en cent.

Napravite eno poskušnjo na naše lastne stroške. Posiljite nam \$1.15 in mi vam bomo poslali en zavojev tega čaja. Vživajte ta čaj za teden dni in ako se ne bode počutili boljše, potem nam vrnite zavojev ostalega čaja in mi vam bomo vrnili vaš denar. Mi ne zahtevamo vašega denarja ako vam nas zelišči čaj ne pomaga. To si zapomnite! Torej valed tega vi bi ga morali poskusiti. Vi ga potrebujete. Posebna cena za 6 zavojev poljemo za \$5.00. Naročite se danes. Naslovite na:

ST. BERNARD GARDENS,
A-16, NEW ORLEANS, LA.

NAROČNIKOM V POJASNILO.

Za oglase so odgovorni le oglaševalci sami. Mi ne sprejemamo od njih nobene odgovornosti. Vsak kdor kaj kupi le oglasov in če mu ni všeč naj sam sebi pripiše. Vsa odgovornost in posledice naj nosi vsak sam. Upravišstvo lista.

Pozor krojači!!

Naprodaj je moderna krojačnica, precejšnja zaloga volnenega blaga in podlage. Dva SINGER živalna stroja in C. F. P. stroj na plin za razsvetljavo in za železni likalnik ogrevati, ter vse drugo potrebno orodje za čiščiti in likati obleko in klobuke.

Edina krojačnica v tem mestu, ki šteje nad 3500 prebivalcev, kjer je veliko Slovencev tu v mestu in v vseh bližnjih naselbinah. Poslopje stoji na zelo lepem prostoru, dela je tukaj dovolj za dva krojača, ljudje nosijo tu v popravo in likanje obleko. Vse prodam vsled tega, ker se preselim ven iz države Kansas. Cena za vse to je le, kar je vredno blago in stroji ter druga oropava, torej svota, \$1.200. Naprodaj imam tudi hišo s tremi sobami in še posebej je tudi kuhinja, stavišče (lota) meri 50x150 in spodaj je dobra klet, poleg je tudi sušilnica za meso, mestna voda, električna razsvetljava in le 300 čevljev od glavne mestne ulice. Prodajam vsako zase ali pa tudi oboje skupno, kakor kdo želi. Za vsa nadaljša pojasnila obrnite se osebo ali pa pismeno na moj naslov. Še najbolj sem zadovoljen, če pridete sami osebno in si ogledate celo stvar. Sicer pa ne odlašajte, ker to bode prodano nedvomno hitro. Hitite, tu je ugodna prilika.

Frank Erznöfnik, P. O. Box 410, Frontenac, Kans.

Z ognjem in mečem.

ZGODOVINSKI ROMAN.

Poljski spisal Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Bedasta Poljakinja! Z dobro voljo bi se te že privadila. Kje najde boljšega?"

"Pripravi mi jo k temu in jaz ti nasujem lonce cekinov, družega pa biserov. V Baru smo nagrabili obilo plena, pa tudi poprej smo plenili."

"Bogat si, kakor knez Jarema in slaven. Tebe, pravijo, se boji sam Krivonos."

Kozak mahnje z roko.

"Kaj meni mar za to — ko pa sree boli."

Zopet je nastalo molčanje. Rečni breg je postal čedalje divjejši, pustejši. Bela mesečna svetloba je dajala kaj čudno podobo drevju in skalam. Naposled reče Hoppina:

"Tu so zaklete Vraze. Tu moramo skupaj jezdit."

"Zakaj?"

"Ker je nevarno."

Vstavlja sta konje in v kratkem se njuna je pridružila karavana, ki je ostala nekoliko za njima. Bohun se vspne na stremenih ter pogleda v zibolj.

"Ali spi?"

"Spi sladko, kakor dete", odvrne stari Kozak.

"Dala sem ji pijače za spanec", odgovori viračica.

"Pocasi, previdno!" zabijeje Bohun, vpirajoč svoje oči v spijočo, "da je ne zbudite. Mesece gleda ravno v obraz mojemu srčecu."

"Tih, tiho, ne zbudite je", zasepeče eden mulcejev.

Karavana odhine dale. Kmalu dospo k zakletim Vrazam. Bil je grič, ležee poleg reke, nizek in podolast, kakor na zemlji ležee okrogel ščit. Luno svet ga je zalival z svo svetlobo, razsvetljajoč belo po vsem prostranstvu razmetano kamene. Smerterje so ležali posamezno ali v grupah ostanki razvalin, gradov ali cerkev. Marsikje so strelce kvasico kamene plošce, zasajene z enim kamcem v zemljo, enako nagrobnim kamnom na pokopališču. Ves grič je bil podoben večniskemu razvalinu. Nemara je nekaj, ob čem vladarjev Jageloncev, razvijalo se tukaj človeško življenje, a danes je ta grič in vsa okolica tja do Rážkova nema poselava, v kateri je morda divja zverina svoje brloga, po noči pa so peklenščaki imeli tukaj svoje plesne.

Komaj je karavana dospela sredi griča, spremeni se desolez rabihi piš vetra v pravi vihar, ki je obdela val grič, turbo, zlokomno vžigajoč; takrat se je zdelo molčjem, da se med temi razva-

linami oglašajo neki težki vzdihljaji, kakor prihajajo iz potlačenih prsi; neko žalostno stokanje, smeh, jok in vpitje otrok. Ves grič se je začel ozivljati ter klicati z raznimi glasovi. Zdelo se je, da izza kamenja gledajo visoke, temne postav. Sence teh čudnih postav so smukale tiho med skalami, v daljavi so se bliskale v mraku neke luči, podobne volčjim očem; naposled se družega konca griča, izmed največjega kupa razvalin oglašil zamolklo tuljenje, kateremu je sledilo še drugo.

"Nearečenci!" zasepeta mlad Kozak, obrnivši se k staremu esaulu.

"Ne, to so volkodlaki", odgovori esani še tiheje.

"O hospody pomyljuj!" zakličejo osupneno tovariši, snemajoč čapke in pobožno se prekrizajoč.

Konji začno vihati ušesa in hropiti. Hoppina jezdeč na čelu karavana, mrmra poluglasno nerazumljive besede, kakor nekak zlodijev očenaš. Še le, ko so dospeli na drugi konec griča, se obrne ter reče:

"No, sedaj je že dobro. Z zaklinjanjem sem jih morala zadržati, ker so jako gladni."

Prsi vseh se svobodneje oddahnejo. Bohun in Hoppina se pomaketa zopet naprej, a molojci, ki so še pred trenutkom zadrževali sopo, jeli so zopet šepetati in govoriti med seboj. Vsaki se je vspomnil in pripovedoval, kar se mu je pripetilo z duhovi ali volkodlaki.

"Ko bi ne bilo Hoppine, ne bi bili prišli zdravi mimo," reče eden.

"Mogoča viračica je!"

"Naš ataman se še zlodja ne boji. Ni gledal, ni poslušal, le na svoje dekle se je oziral."

"Če bi se bilo njemu pripetilo, kar se je meni, bi se ne bil čutil tako varnega," odvrne stari esani.

"Kaj se vam je pripetilo, oče Ovsivuj?"

"Jezdaril sem enkrat iz Rajmentarovke v Hulajpolo ter potoval po noči mimo mogli. Kar vidim, da skoči od zadaj iz gomile nekaj na sedlo. Ozrem se: Dete, zasanelo, blede! Brž ko ne so ga Tatari z materjo vred peljali v sužnost in je umrlo brez svetega krsta. Očesi ste mu goreli kakor sveči in grozno je vekalo. S sedla je skočil na moj vrat, in čutim, da me praska za ušesi. O hospody! volkodlak. Služil pa sem dolgo v Valahiji, kjer je več vampirjev, nego ljudi; zato sem znal kaj imam storiti. Skočim s konja ter zasadam kindžal v zemljo. "Pogini! Propadi!" In dete je zastokalo, prišlo se za držaj kindžala ter po rezu splezalo v zemljo. Presekal sem zemljo navzgor in jezdit dalje."

"Torej je na Valaškem toliko vampirjev, oče?"

"Vsaki drugi Valah je po smrti vampir in valaški so najhujši izmed vseh. Tam jih imenujejo volkodlaki!"

A kedo je močnejši, oče, vrag ali vampir?"